

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Mníšek pod Brdy, okr. Praha - západ

252 10 Mníšek pod Brdy, Komenského 886

Identifikátor školy: 600 053 521

Termín konání orientační inspekce: 22.- 24. května 2002

Čj.	032 122/02 - 5144
Signatura	ob4nv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Mníšek pod Brdy byla zřízena Městem Mníšek pod Brdy jako zálohová organizace města bez právní subjektivity s účinností od 1. dubna 2001. Statut školy byl schválen Radou města čj. 238/01 ze dne 21.8.2001. Současná ředitelka byla pověřena řízením školy s účinností od 27. května 1998 a jmenována zřizovatelem s účinností od 1. července 2000 čj. 1748.

V souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení sdružuje škola tři třídy zvláštní školy, v jedné z nich jsou integrováni 3 žáci pomocné školy. Ve školním roce 2001/2002 se ve škole vzdělává 27 žáků.

Škola působí v prvním patře městského víceúčelového zařízení v klidné zástavbě města. Pro výuku využívá kmenové učebny, dílnu, cvičnou kuchyni, gymnastický sál, šatny, sociální zařízení včetně dalších místností nutných pro provoz školy.

Škola poskytuje základní vzdělání žákům s rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole. Žáci jsou vyučováni podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97 - 22 ze dne 20 června 1997*, a podle *Vzdělávacího programu pomocné školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 24 035/97 - 22 ze dne 1. září 1997*. Podle potřeby škola zpracovává jednotlivým žákům individuální výchovně vzdělávací programy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace předmětu odpovídá schváleným učebním plánům, učební osnovy jsou plněny, členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám. Vyučující mají zpracovány tematické plány, z jejich kontroly vyplývá, že je zajištěna kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky a že při plánování nedochází k obsahové duplicitě učiva. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd, jsou v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Český jazyk vyučují celkem tři učitelky, z celkového počtu splňuje jedna požadavky pedagogické způsobilosti, dvě učitelky požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro vyučování ve speciální škole nesplňují. Tato skutečnost nemá negativní vliv na plánování, účelnost a vhodnost organizace výuky a na používání forem a metod práce.

Třídy jsou prostorné, účelně vybavené, učební prostředí je podnětné a estetické. Učebních pomůcek má škola dostatek a v požadované kvalitě. Další jsou průběžně doplňovány a účelně využívány. Učitelky během výuky vytvářely dobré podmínky pro dodržování psychohygienických zásad, nechyběla relaxace, ve vyšších ročnících střídání činností. Vycházely ze znalostí domácího prostředí žáků, znaly specifika žáků, což mělo výrazně kladný vliv na výuku.

Struktura většiny sledovaných hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Ve všech ročnících docházelo při výběru, sledu i množství informací k přiměřené náročnosti učiva vzhledem k věkovým a individuálním zvláštěm žáků a specifickým podmínkám třídy, organizační pokyny byly vždy jasné a srozumitelné. Ve vyšších ročnících učitelky dbaly na dosažení výukových cílů, užívaly rozmanitější vyučovací metody a přístupy. V hospitovaných hodinách byla využívána didaktická technika. Učitelky poskytovaly žákům prostor pro samostatné a aktivní učení, využívaly dalších zdrojů informací, vytvářely podmínky pro diskusi

a různost názorů. Organizace výuky umožňovala žákům ve většině hodin pracovat individuálním tempem. Učivo bylo interpretováno věcně správně, učitelky dbaly na odbornou terminologii, zařazovaly práci s chybou.

Učitelky pravidelně využívaly vstupních motivačních metod a mezipředmětových vztahů, v průběhu výuky aktualizovaly učivo a uváděly příklady z praxe. Neopomíjely vyhodnocování výchozích znalostí a dovedností žáků, při zkoušení dbaly na pochopení souvislostí a vztahů a na aplikaci učiva v běžném praktickém životě. Dílčí i celková hodnocení žáků učitelkami byla objektivní a spravedlivá, někdy však chybělo jejich zdůvodnění. Ve vyšších ročnících byli žáci systematicky vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení.

Pravidla jednání jsou známa a všemi respektována. Žáci svým učitelkám plně důvěřují, obrazejí se na ně často s prosbou o radu a hodnocení problému. Některá hodnocení domácích úkolů, diktátů a dalších činností se jevila jako neúměrně přísná a nerespektující aktuální stav žáků a ve svých důsledcích žáky mohla demotivovat. Výrazným kladem byla snaha o systematický rozvoj komunikativních dovedností žáků, ne vždy ale bylo dosaženo zamýšleného účinku. Rezervy mají učitelky v důsledném používání spisovného jazyka.

Vztahy mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem jsou na dobré úrovni, je vytvořeno prostředí spolupráce a přiměřené tolerance. Celková atmosféra při vyučování i během přestávek je vlídná, přátelská a respektující osobnost žáka.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Ve všech sledovaných hodinách probíhala výuka v souladu s učebním plánem i osnovami realizovaného vzdělávacího programu, obsah učiva korespondoval se zpracovanými časově tematickými plány. Kontrolou žákovských prací, třídních knih a hospitacemi bylo shledáno, že je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky a nedochází k obsahové duplicitě učiva. Bezprostřední příprava zhlédnutých hodin byla po stránce organizační i materiální velmi dobrá.

Výuku předmětu zajišťují celkem tři učitelky. I když podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve speciální škole splňuje pouze jedna z nich, v práci většiny ostatních učitelek se projevovala praxe, značné metodické zkušenosti i vysoká míra kreativity. Vzdělávání probíhalo v esteticky velmi pěkně upravených kmenových učebnách vybavených základními učebními pomůckami a rýsovacími potřebami. Podmínky pro výuku byly celkově velmi dobré.

Struktura a průběh většiny hodin odpovídaly potřebám a možnostem žáků s rozdílnou mentální úrovní a respektovaly zásady názornosti a přiměřenosti. Zhlédnuté hodiny měly jasně stanoven vzdělávací cíl, ve všech fázích výuky byl zřetelný individuální přístup vyučujících k žákům a soustavné sledování jejich práce. Většina hodin se vyznačovala promyšlenou organizací, množstvím připravených činností a žádoucí efektivitou s funkční zpětnou vazbou. Žáci v nich často dostávali prostor pro uplatnění vlastních názorů a zkušeností, řešili praktické úlohy, k posilování početních dovedností učitelky zařazovaly prvky problémového vyučování i práce s chybou. V závěru většiny hodin nechybělo celkové shrnutí a systematické utřídění probíraného učiva včetně zhodnocení snahy a pokroku resp. výsledků práce žáků.

Převážnou většinou hodin prolínala úvodní i průběžná motivace, žáci byli motivováni povzbuzováním, pochvalou i oceňováním snahy. V rámci samostatné práce jim učitelky soustavně poskytovaly individuální pomoc, vyhodnocovaly výsledky učení, v jedné z hodin bylo zaznamenáno i sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků. Dílčí klasifikace uváděná v žákovských knížkách má ve většině tříd dostačující frekvenci a je vesměs pozitivní.

Ve sledované výuce převládalo velmi příznivé pracovní klima založené na vzájemné důvěře, trpělivosti a vstřícnosti učitelek, kteří se snažili rozvíjet komunikaci i mezi žáky navzájem

a nezanedbávaly ani grafickou úroveň zápisů na tabuli a v sešitech. Interakce a komunikace vyučujících se významně podílí na formování pozitivních mezilidských vztahů a je pro žáky vhodným modelem sociálního chování.

Výuka matematiky je celkově hodnocena jako vynikající.

Pracovní vyučování

Hodinová dotace předmětu odpovídá vzdělávacímu programu. Od šestého ročníku se předmět vyučuje nekoedukovaně, ve skupinách složených ze více postupných ročníků. V dlouhodobém plánování výuky nebyly shledány nedostatky. V tematických plánech odpovídá členění učiva do jednotlivých stupňů učebním osnovám a je v nich zohledněno, že skupiny jsou složeny ze žáků více postupných ročníků. Stávající systém plánování zaručuje kontinuitu učebního procesu a nedochází v něm k přesouvání učiva z vyšších stupňů do nižších.

Předmět vyučují celkem tři učitelky, žádná z nich nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve speciální škole.

Předmět je vyučován v kmenových učebnách, dílně, cvičné kuchyni a na přilehlém pozemku nedaleko školy. Prostorná dílna je standardně vybavena. Pěstitelské práce se vyučují v areálu školy a na nedalekém pozemku. Tyto prostory jsou pro dostatečné plnění osnov nedostačující, je nutno pozemek zkultivovat, oplotit a upravit tak, aby škola měla optimální podmínky pro práci.

Při všech pracovních činnostech učitelky dbaly na bezpečnost žáků. Vyžadovaly od nich přiměřené pracovní tempo, které respektovalo jejich psychomotorické dispozice a pro rychlejší žáky měly většinou připravené další úkoly. V hodinách poskytovaly žákům prostor pro přirozenou relaxaci.

Výuka měla činnostní charakter, struktura hodin většinou umožňovala efektivně využít vyučovací čas. V úvodu byli žáci seznamováni s jejich stavbou a tématem, nechybělo informování o osvojovaných dovednostech. Organizační pokyny učitelek byly jednoznačné, odpovídaly věku a možnostem žáků. Učitelky vždy vysvětlily pracovní postupy, ve dvou případech chyběla ukázka hotového vzorového výrobku. Ve všech zhlédnutých hodinách byl patrný individuální přístup učitelek ke slabším či manuálně méně zručným žákům. Učitelky průběžně sledovaly techniku zacházení s pracovním náradím, snažily se u žáků vytvářet požadovanou pracovní dovednost, vedly je k samostatnosti. Bylo-li třeba, prováděly korekci nesprávných pracovních postupů a poskytovaly potřebnou pomoc. Vždy dbaly na pečlivý úklid pracoviště.

Zájem žáků o činnost navozovaly možnosti praktického využití výrobku nebo nacvičované pracovní dovednosti. Během činností učitelky většinou žáky chválily a taktně upozorňovaly na chyby. Učitelky pojmenovaly dovednosti, za jejichž osvojení žáky hodnotily. Četnost známek je přiměřená. Rodiče jsou o nich průběžně informováni.

Ve zhlédnutých hodinách byla vstřícná a pracovní atmosféra. Komunikativní dovednosti žáků byly rozvíjeny nejčastěji prostřednictvím verbalizace činností, při které si žáci zároveň upevňovali znalost pracovního postupu.

Výuka pracovního vyučování je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Výuka českého jazyka, stejně tak pracovního vyučování je hodnocena jako velmi dobrá, výuka matematiky je hodnocena jako vynikající. Celkově je výuka ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Poznámka: V této kapitole jsou hodnoceny systémové a organizační podmínky vzdělávacího procesu, které souvisejí s řízením jeho kvality.

Plánování

Ředitelka školy si v *Koncepčních záměrech v letech 2001 - 2006* stanovila dlouhodobé strategické cíle. Celý koncept je rozčleněn na oblast pedagogickou a materiální. Stanovené cíle jsou reálné a plně odpovídají požadavkům kladeným na speciální školu. Koncepční záměry jsou přijaty a podporovány pracovníky školy, podle možností také rodiči, zřizovatelem a dalšími partnery školy. *Roční plán* je velmi dobře zpracován ve všech rovinách, obsahuje kalendář akcí školy, prevenci a řešení šikany mezi žáky školy, prevenci sociálně patologických jevů, plánování a program jednání pedagogické rady. Je ucelený, vymezuje základní cíle i míru zodpovědnosti vedení školy i jednotlivých pracovníků. Vychází z analýzy kontrolní činnosti ředitelky školy. Je podrobně rozpracován do dalších dokumentů : *Plán dopravní výchovy, Ochrana člověka za mimořádných situací, Dlouhodobý program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, Plán výchovného poradce, Plán akcí školy, Plán výletů a exkurzí.*

Plánování má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Organizační struktura školy dává předpoklad pro její účinné řízení. Ředitelka školy zpracovalo *Školní řád*, který obsahuje práva a povinnosti žáků, je v něm zapracován minimální preventivní program, prokazatelně s ním byli seznámeni všichni žáci.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s platnými právními normami. Škola organizuje zápis žáků do prvního ročníku.

Škola zajišťuje úkoly výchovného poradenství výchovnou poradkyní, která je ve funkci druhý školní rok. Služby výchovného poradenství mají odpovídající úroveň, výchovná poradkyně (ředitelka školy) spolupracuje úzce s učiteli, rodiči a ostatními odborníky.

Metodické orgány nejsou ve škole ustaveny vzhledem k její velikosti. Z kontrolních zjištění, pohovorů s ředitelkou a vyučujícími je možno konstatovat, že funkce je velmi dobře plněna formou každodenních konzultací učitelů ve sborovně školy. Ze studia záznamů pedagogických rad vyplývá, že problematika metodického, předmětového a speciálně - pedagogického charakteru je pravidelně projednávána, řešena a jsou přijímána opatření. Byl zaznamenán výrazný pozitivní posun v práci směrem ke zkvalitňování výchovně vzdělávací činnosti v porovnání s dřívějšími inspekčními zjišťování. Hlavním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Zápisy z předchozího i letošního školního roku dokladují systematickou kvalitní práci vedení školy i všech pedagogů.

Vnitřní informační systém je založen na každodenním osobním styku pracovníků školy, aktuální zprávy jsou zveřejňovány na nástěnkách, vzájemná komunikace je vynikající, což potvrdila i hospitační zjištění. Zákonným zástupcům žáků škola poskytuje včasné informace osobními pohovory, prostřednictvím sdělení v žákovských knížkách, během pravidelných třídních schůzek a v případě potřeby i písemným stykem.

Výroční zpráva o činnosti školy poskytuje dostatek objektivních informací.

Organizování má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Pedagogický sbor je stabilizovaný, z pěti pedagogických pracovníků splňuje odbornou, pedagogickou způsobilost, specializační studium speciální pedagogiky pouze ředitelka školy. Ostatním vyučujícím chybí buď získání odborné způsobilosti, anebo dosáhli ukončení pouze středoškolského studia namísto vysokoškolského studia pro vykovávání učitelské profese. Výchovnou poradenskou činnost zajišťuje ředitelka, specializační studium výchovného poradenství zatím neabsolvovala. Ve vytvoření plně odborně a pedagogicky způsobilého pedagogického sboru jsou rezervy.

Řízení školy je založeno na demokratických principech, návrhy a podněty pracovníků pro zkvalitnění činnosti školy jsou akceptovány. V komunikaci s pracovníky je upřednostňováno každodenní osobní jednání. Ředitelka školy poskytuje učitelům metodickou pomoc v rámci pohospitačních pohovorů a při jednáních pedagogické rady. Vzhledem k inspekčním zjištěním stávající systém metodické pomoci učitelům vyhovuje.

Systém dalšího vzdělávání pedagogů je koncepčně promyšlený, jeho realizace je postupně naplňována. Perspektivně se vedení školy snaží podporovat zvýšení odborné a pedagogické způsobilosti pedagogického sboru.

Podrobná a srozumitelná kritéria pro přidělování nadtarifních složek platu jsou projednána a prokazatelným způsobem s nimi byli seznámeni všichni pracovníci školy. Odměňování je diferencované, kvalita pedagogické práce, iniciativa, kreativita, další vzdělávání v oboru i didaktice, prosazování sociálně integračního stylu výuky jsou zohledňovány.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost je plánovaná. Zaměření kontrolní činnosti vychází z analýzy stavu dané oblasti a je cílené.

Plán hospitační kontrolní činnosti je zaměřen na všechny oblasti činnosti. Hospitace jsou rozvrženy tak, aby postihly úroveň a rozsah získaných vědomostí a dovedností žáků během školního roku. Hospitační záznamy postihují všestranně a kontinuálně průběh výuky, včetně kontroly písemností žáků a jejich hodnocení. Všichni pedagogové byli seznámeni s formou a způsobem hospitací a byl jim předán seznam základních jevů, které jsou při hospitacích sledovány. Výsledky kontrol jsou velmi podrobně zpracovány a sumarizovány. Přijímaná opatření sledují zejména cíl motivovat pracovníky ke zkvalitnění práce. U každého pedagoga jsou konstatována hodnocení, závěry a opatření jeho práce. Rozbory hodin mají odbornou úroveň při respektování osobnosti pedagoga, který je veden k sebehodnotícím procesům. Ředitelka školy má dále vypracovaný přehled zjištěných skutečností při kontrolní a hospitační činnosti. Analýza výsledků kontrol přináší celistvý obraz práce školy, její zápory a klady, slouží také k autoevaluaci formou výroční zprávy o škole. Z hlediska četnosti, výběru a zaměření je hospitační činnost optimální až příkladná.

V plánovaných činnostech je prokazatelná kontrola plnění učebních osnov všech předmětů za období celého školního roku.

Vedení pedagogické dokumentace má velmi dobrou úroveň.

Konfrontací zjištění ČŠI a výsledků kontrolní činnosti školy je zřejmá účinnost kontrolního systému školy.

System, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů má vynikající úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Plánování, organizování, systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků mají velmi dobrou úroveň. Kontrolní mechanismy mají vynikající úroveň. Celkově mají podmínky vzdělávání velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zakládací listina Zvláštní školy Mníšek pod Brdy, okres Praha - západ, s účinností od 1. dubna 2001, vydaná Městem Mníšek pod Brdy.
- Statut školy schválený Radou města čj. 238/01 ze dne 21. srpna 2001, vyplývající z usnesení Rady města č. 17.
- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, MŠMT ČR čj. 2299/2000/V9.
- Pověření učitelky řízením školy vydané Městem Mníšek pod Brdy bez čj. s účinností od 27. května 1998.
- Jmenování ředitelky školy, čj. 1748 s účinností od 1. června 2000, vydané Městem Mníšek pod Brdy.
- Výroční zpráva o činnosti školy za rok 2000/2001.
- Roční plán školy.
- Organizační řád.
- Plán činnosti výchovné poradkyně, Plán prevence šikany.
- Koncepční záměry 2001 - 2006.
- Plán kontrolní činnosti ředitelky školy na školní rok 2001/2002.
- Podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy inspektorky.
- Rozvrh hodin na školní rok 2001/2002, záznamy z jednání pedagogické rady.
- Žákovské knížky, náhodný výběr žákovských sešitů a písemných prací, třídní knihy na školní rok 2001/2002 a 2000/2001, třídní výkazy na školní rok 2001/2002 a 2000/2001, katalogové listy, osobní dokumentace žáků.
- Tematické plány vyučujících na školní rok 2001/2002 ve sledovaných předmětech.
- Personální dokumentace.
- Rozhodnutí ředitelky školy.
- Hospitační záznamy ředitelky školy.

- Plán dopravní výchovy.
- Ochrana člověka za mimořádných situací.
- Dlouhodobý program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.
- Plán akcí školy.
- Plán výletů a exkurzí.

ZÁVĚR

Na základě výše uvedených posouzení kvality vzdělávání v českém jazyce, matematice a pracovním vyučování je průběh vzdělávání hodnocen jako velmi dobrý. Organizační a systémové podmínky, které ovlivňují řízení výchovně vzdělávacího procesu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Od minulé inspekce v roce 1997 došlo k přestěhování školy do prvního patra víceúčelové budovy zřizovatele. Z prostorového, organizačního i pedagogického hlediska se jeví jako optimální (s výjimkou hřiště pro tělesnou výchovu a pozemku pro pěstitelské práce).

Kvalita výchovně vzdělávací práce školy má velmi dobrou úroveň, povinná dokumentace je vedena vzorně, byla zaznamenána vynikající úroveň kontrolní práce ředitelky. Ve škole je pracovní a vlídná atmosféra. Na standardní úrovni pokračuje spolupráce mezi týmem pedagogů školy, základních škol, předškolních, zdravotnických a specializovaných zařízení. Výchovná poradkyně aktivně spolupracuje se specialisty orgánů a organizací zabývajících se problematikou péče o žáky speciálních škol.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis	Razítko
Vedoucí týmu	PaedDr. Jarmila Tóthová	J. Tóthová v.r.	

V Kutné Hoře dne 29. května 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. června 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Bohumila Pallagyová, ředitelka školy

B. Pallagyová v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, 284 01 Kutná Hora, Komenského 6 do 14 ti dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy KÚ	21. června 2002	032140/02 - 5144
Zřizovatel Město Mníšek p. Brdy	21. června 2002	032141/02 - 5144
Rada školy	Nebyla zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány